

LBRIS

We know
books

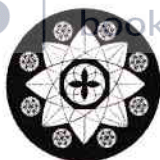

REVOLUȚIA
MODELELOR

Antidot la zadar

Volum îngrijit
de **Cristina Chirvasie**

Editura **Memoria**
2020

Cuprins

Prolog / 5

Omul românesc / Acad. Sabina Ispas / 15

Antidot la zadar / Micaela Ghițescu / 41

Limanul / Silvia Radu / 81

In vivo / Dr. Nicolae Constantinescu / 107

Omul-duminică / Dumitru Horia Ionescu / 153

Prolog

Copil fiind, eram întrebată deseori *ce vreau să mă fac când o să fiu mare*. Răspundeam, invariabil, cu un zâmbet calin. Nu știam ce să spun. Pentru că nu știam ce înseamnă *a vrea, a mă face și a fi mare*. Nu aveam aceste noțiuni și, la drept vorbind, nici nu trebuia să le am la așa o vârstă. Mai târziu, în adolescență, am început să *valsez* cu răspunsul la această întrebare, printre privirile pline de așteptare ale celor din jurul meu, și le spuneam că mi-ar plăcea să fiu balerină. Nu că așa vrea asta, ci doar că mi-ar plăcea. Dar, într-o zi, acest vals cochet s-a oprit brusc, întrebată fiind: *Tu nu vrei să fii cineva?* Din acel moment a început o luptă crâncenă între sinele meu și acest *cineva*. Ce înseamnă *să fii cineva?* Înseamnă să fii altcineva decât ești? M-am răfuit cu acest *cineva* zile și nopți, ani și ani de-a rândul, pentru că nu reușeam să înțeleg la ce să mă raportez. La ceea ce sunt și la ce-a sădit Dumnezeu în mine? Sau la lume? Am înțeles mai târziu că a fi *cineva* presupune să conștientizezi faptul că ești dator să înmulțești talanții pe care i-ai primit și, deci, să faci ceva bun și folositor pentru lumea în care trăiești și, totodată, să fii smerit, rămânând întotdeauna mai pre-

jos decât ceilalți. Cu alte cuvinte, *cineva*, în sensul cuvenit al cuvântului, este un *model*, un om care merge deja pe *calea cea bună*. Dar ce înseamnă *calea cea bună*? Căi în viață sunt multe. De unde știi care e cea bună și care nu? De unde știi dacă o cale pe care a mers cineva e potrivită și pentru mine? Ei bine, răspunsul la această întrebare îl pot da *modelele*. A fi *model* nu presupune să faci parte neapărat din elita unei societăți, ci, mai ales, să fii un om simplu și, obligatoriu, sincer. Mai ales cu Dumnezeu. Și apoi cu tine.

Circulă pe internet o fotografie cu o copilă din Grigoriopol (Transnistria) care în cei 12 de ani de școală va face 43.000 de kilometri ca să învețe în limba română. 43.000 de kilometri, adică înconjurul Pământului și încă 3.000 de kilometri pe deasupra. 43.000 de kilometri ca să învețe în limba lui Eminescu. Poate fi un *model*, nu? Poate. Doctorul Nicolae Constantinescu, medic chirurg la Spitalul Colțea din București, a operat fără întrerupere, trei zile și trei nopți, răniții de la Revoluția din 1989. Poate fi și el un *model*, nu? Poate. Sunt multe, foarte multe astfel de exemple.

În spatele imaginilor și cuvintelor se ascund uneori pilde, *pitite* bine, din smerenie, între paginile unor vieți fascinante, tumultuoase, ai căror trăitori sunt deținătorii unor peisaje lăuntrice care converg radical spre Adevăr. Aceste vieți aparțin unor personalități care pun în mișcare lumea pentru a o face mai frumoasă, arzându-și bucuria și durerea și trăindu-și firescul într-o asumare neconținută a menirii lor. Îi numesc *oameni-călăuză*, vrednici *candidați la nemurire*, de la care putem învăța să înotăm în *marea lumii*, să luptăm cu strașnicele ei

valuri și, mai cu seamă, să ancorăm la *limanul cel bun*. Suntem *contemporani cu fluturii*, scria, prin anii '40, Lucian Blaga, autorul *Poemelor luminii*, în *Cântecul lui pentru anul 2000. Contemporani cu fluturii, dar contemporani și cu Dumnezeu*. Aceasta e fericita noastră șansă la neratare, la desăvârșire, căci Dumnezeu este *limanul cel bun*.

Acum trei ani am pornit la un drum anevoios și, deopotrivă, spectaculos, în căutarea unor *oameni-călăuză*. Anevoios spun, pentru că e greu să pornești la drum cu traista cam goală. Spectaculos, pentru că am pășit pe tărâmul unei bucurii neîntrerupte, aceea pe care ți-o dăruiește întâlnirea cu astfel de oameni. Am numit acest drum REVOLUȚIA MODELELOR și am dedicat demersul meu tinerilor care au nevoie de modele reale, nicidecum false. Resorturile acestui proiect țin de cultură și de ortodoxie. De cultură, pentru că ea este pilonul principal în educația unui tânăr, și de ortodoxie, pentru că aceasta este, fără doar și fără poate, precum îi spune și numele, credința cea dreaptă și deci, *calea cea bună*.

Într-o zi, Constantin Noica, filosoful, a fost întrebat: *ce este cultura?* Drept răspuns a folosit patru afirmații care decurg una din alta. „*Cultura este singura sursă certă a unei bucurii permanente*”. „*Cultura este adevărata formă de maturitate a spiritului*”. „*Cultura este singurul loc în care libertatea e la ea acasă*”. „*Disciplina culturii e o formă foarte eficientă de igienă a spiritului*”. Prin urmare, cultura este legată indisolubil de spirit, de credință.

Am pus acest proiect sub semnul a două personalități imense ale culturii românești. Zoe Dumitrescu

Buşulenga (Maica Benedicta) și George Enescu. Cea dintâi, eminent pedagog și filosof al culturii, a fost întrebată dacă există o criză a culturii. Răspunsul a fost categoric: *„Da! Pentru că nu ne mai interesează trecutul, ci numai prezentul. Iar asta ne taie rădăcinile. O lume fără rădăcini e o lume fără morală.”* Cel de-al doilea, considerat cel mai mare muzician român, spunea, acum mai bine de 70 de ani, că: *„Ne-am căptușit cu modele false, modelul omului care reușește ușor, care se descurcă, care știe să facă bani. Ne-am pierdut moralitatea, manierele și educația. Am uitat să ne îmbrăcăm frumos, să ne mai purtăm elegant. Am pierdut nu burghezia materială, ci burghezia spiritului, noblețea spirituală. Trăim azi într-un mediu semicultural și parvenit, impulsiv și brutal. Suntem foarte departe de ce am fost cândva...”* E lesne de observat că numitorul comun al acestor afirmații este morală. Morală nu e cea dată de legile făcute de om, ci de îndreptarul lui Dumnezeu dăruit nouă pentru a ne ajuta să fim *Oameni*.

REVOLUȚIA MODELELOR. O revoluție nu în sens de răsturnare, de răscoală, ci de mișcare. Mișcare în jurul unui ax. În cazul acestui proiect axul este Hristos. Sfântul Grigorie de Nyssa, însemnat om de cultură și filosof creștin al veacului al IV-lea, al cărui frate, Sfântul Vasile cel Mare, i-a fost maestru și părinte, într-un cuvânt *model*, spunea că: *„Fiecare din noi este pictorul propriei sale vieți. Sufletul nostru este ca o pânză; virtuțile sunt culorile; Iisus Hristos este modelul pe care trebuie să-L pictăm.”* Nu putem, așadar, să vorbim despre *modele* ieșind din matca ortodoxiei. În afara acesteia, cel mult, pot exista eroi.

Modelele sunt oameni cultivați duhovnicește și în căutarea lor am pornit. Oameni care pot, prin viața lor, să fie *pildă* și *ancoră* pentru cei tineri. Și nu numai pentru ei. *Caută și vei afla*, ne spune Hristos. Așa am făcut. Și, cu îngăduința Lui, i-am aflat. Și m-am gândit că aceștia trebuie, mai întâi văzuți, căci tinerii preferă vizualul și e corect, atât vreme cât în *era* lui s-au născut. Am apelat, așadar, la atributele filmului documentar-eseu. Au rezultat mai multe filme gândite ca bază a unor conferințe în care publicul poate avea posibilitatea de a-i întâlni pe acești *oameni-călăuză*, de a întreba și de-a primi răspunsuri. Pe primii cinci dintre aceștia îi puteți întâlni și în volumul de față. Cuvântul rămâne, totuși, suveran! Filmele pot fi vizionate pe site-ul proiectului www.revolutiamodelelor.ro.

Colecția REVOLUȚIA MODELELOR este un apendice al filmelor. Ea conține transcrierile convorbirilor realizate cu ocazia filmărilor. Acest prim volum îmi doresc să vă împrietenească, pe deplin, cu *rădăcinile*.

Am dat numele acestui volum ***Antidot la zadar*** ca un omagiu adus doamnei **Micaela Ghițescu** care a plecat la Domnul anul trecut. Un suflet de o delicatețe rară, un *om-rană* care a izbutit să *mângâie* memoria și care, precum veți vedea, ne învață că istoria e o întâlnire obligatorie, iar absența noastră de la parcursul ei e impardonabilă.

O veți întâlni în rândurile acestei cărți pe doamna academician **Sabina Ispas**, un om cu o dinamică interioară uluitoare, pe care ascultând-l ai senzația că poți *palpa* spiritul. M-am bucurat că a acceptat să vorbească despre *Omul românesc*.

Doamna **Silvia Radu**, devenită în proiect un soi de *indicator* către *Liman*, un om care întâmpină viața cu *pâinea și sarea* viului, m-a primit în atelierul său colosal și-am vorbit despre o temă plină de delicatețe: despre dragoste și devotament.

Despre martiri, martiriu, martiraj am discutat cu domnul doctor **Nicolae Constantinescu**, un mărturisitor al lui Hristos cu bisturiul în mână, ale cărui mărturii despre Revoluția din 1989 aduc o notă profundă, veritabilă și inedită în impactul pe care acele momente le-au avut asupra celor prin care cuvântul *libertate* a ieșit la lumină.

Întâlnirea cu domnul **Dumitru Horia Ionescu**, nepotul părintelui Dumitru Stăniloae, un teolog care se raportează la ortodoxie nu ca la o teorie, ci ca la un mod de a fi, un om de un optimism molipsitor, mi-a dat prilejul de-a vorbi chiar despre modele, despre valorile familiei și omul duhovnicesc al secolului XXI.

Le mulțumesc tuturor acestora că au acceptat să *intre* în proiect. Așa cum le mulțumesc și celor ale căror cuvinte se vor regăsi în filmele și volumele care urmează.

Găsesc aici prilejul de a le aduce mulțumiri, care nu pot fi cuantificate în cuvinte, mamei, tatei și fratelui meu, primele mele *modele*. Apoi și bunilor mei, pe care îi port în fibra ființei mele.

Îi mulțumesc părintelui Petru Dan Popa pentru că îmi este un *model*, mereu și necondiționat aproape. Îi aduc mulțumirea mea și, prin aceste puține cuvinte, scriitorului creștin Cornel Constantin Ciomâzică, *omul-călăuză* fără de care acest proiect n-ar fi existat. Le mulțumesc Oanei Ichim și lui Cosmin Budeancă pentru

ajutorul lor în apariția acestui volum al colecției. Îi mulțumesc sculptorului Ciprian Șoim care a dăruit acestui proiect un logo cu aleasă știință chibzuit. Îi mulțumesc domnului Marius Ioniță (CEO Alumil Ro) pentru sprijinul pe care ni l-a dat la tipărirea acestui volum. Îi mulțumesc lui Bogdan Luca, fratele meu de suflet, datorită căruia am avut la îndemână tehnica necesară pentru a filma. Îi mulțumesc criticului de artă Mădălina Mirea căreia îi datorez lansarea oficială a proiectului sub auspiciile Centrului Cultural Palatele Brâncovenesti de la Mogoșoaia. Le mulțumesc tuturor celor care îmi sunt aproape și pe care îi port în inima mea. Și, nu în ultimul rând, îi mulțumesc doamnei Grațiana Lăzărescu, *omul de taină* al acestui proiect, fără ajutorul căreia n-aș fi pornit la acest drum.

Dar înainte de toate, Îi mulțumesc lui Dumnezeu că a îngăduit ca acest proiect să poată ieși la lumină spre folosul celor care vor, cu adevărat, să fie *cineva*.

Cristina Chirvasie

LEBRIS

We know
books

Sabina Ispas este academician, director al Institutului de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” al Academiei Române. A fost profesor asociat al mai multor facultăți; membră a unor importante societăți internaționale de specialitate, a participat activ la reuniuni științifice naționale și internaționale cu teme de etnologie, etnografie și folclor.

Unele dintre temele studiilor sale se referă la:

- ❖ Rolul folclorului în definirea identităților
- ❖ Cultura orală, informația transculturală și tendințele actuale de globalizare
- ❖ Rolul și locul culturilor orale în cadrul culturilor locale, naționale și regionale
- ❖ Arhivele neconvenționale multimedia.

LEBRIS

We know
books

*Există o Românie pe care trebuie
s-o regăsim cu orice preț.
România românilor.*

Mircea Vulcănescu*